

õrme nalusi

KRÖÖT TARKMEEL, MATTHIAS BARTOSIK

Tuulikki Bartosiki akordion on sinine ja sellel on neli kaheksakanda, kaitsvat märki Eesti rahvausundist. Sageli küsitakse, mida need tähendavad. Siis räägib Tuulikki Eestist ja Võrumaast.

märki Eesti rahvausundis. Sageli küsitakse, mis need tähendavad, siis saan jälle rääkida Eestist ja Võrumaast. Oma kontsertidel räägin alati Eestist, see on minu lugu.

Minu pill kaalub 13 kilo, kotiga koos 16 kilo. See on päris raske. Vahest ka sellepärast on akordionil küllalt maskuliinne imago.

Kui palju on maailmas naisakordioniste?

Mitte väga palju. Poolteist aastat tagasi EV 100 raames kogusin kokku viis naisakordionimängijat ja esinesime Šotimaal festivalil, mille tarbeks kirjutasime uut muusikat ja tegime kaheosalise kontserdi. BBC raadio lindistas seda. Kõik, kes seal osalesid, on nüüd teinud sooloalbumi ning saanud jõudu ja tuge juurde.

Juba viis aastat otsin ma maailmast ka endasuguseid originaalloomingut kirjutavaid naismängijaid. Klassikaraadio saates "Fantaasia" mängingi enamasti just naisakordionimängijate lugusid. Olen märganud, et naiste mäng on kuidagi dünaamilisem ja rõhub rohkem heli peale, nagu pintsliiga oleks tõmmatud.

Vabakutselise muusiku elu nõuab head planeerimisoskust ja ka kompromisside tegemist.

Lõuna-Eestist tuleb Teppo lõõts ja kuulus lõõtsamängija Karl Kikas. Kas ja kuidas see teid on mõjutanud?

Mu vanavanemad olid suured Teppo lõõtsa fännid. Kikas olnud täiesti superstaar oma ajas, ta sai isegi poes järjekorras ette. Käis üle Eesti mängimas ja täitis terve õhtu oma muusikaga. Ta mängis täiesti fenomenaalselt – sellised rütmifiguurid ja tõlgendused, et tee neid järele tänapäeval! Jube raske.

Mäletan, et kuulasin lapse- na raadiost "Muusikalist tundi", kus tihti lasti Kikast. Oma esimest sooloplaati läksin ka lindistama sinna, kus Kikas oli lindistanud, Eesti Raadio esimesse stuudiosse. Kujutlesin, kuidas ta tuli ja täitis oma mänguga selle suure stuudio. Sain tunde kätte. Seal oli mingi selline energia, mis siamaani meeles püsib.

Karl Kikas suri 1992. Tol ajal ma käisin Henn Rebase juures tunnis, Henn Rebane tegi temaga veel viimase plaadi "Nõiduslik öö".

Mis teile Võrumaal kõige rohkem meeldib?

Avarus. See inspireerib tohutult. Minu kodukoht on Handimiku küla Rõuges. Võrumaa on minu jaoks kõige loomulikum keskkond. Olin

esimestel eluaastatel palju vanaema juures ja vanaema esimene keel oli võru keel. Alles teismelisena mõistsin, et see on üks minu keeltest. Ma arvan, et mu muusikas on Võrumaa kood sees. Käin ka metsas, looduses oma lugusid lindistamas.

Mu esivanemad on siin mitusada aastat elanud. Mu teised vanavanemad Põhja-Eestist on mitmeid kord kolunud, aga Võrumaa vanaema kolme õe-venna järeltulijatest on siiani kõik kolm vanaema sünnitalu ümber ja kaks elavad siin aasta ringi. Need juured on ikka hästi tugevad!

Kuidas juhtus, et teie koduks sai just Stockholm?

Abikaasa sai Stockholmi töö. Mina käisin Eestis tööl ja olin alguses veidi õnnetu, et mis ma Stockholmis teema pean. Aga siis mõistsin, et mul on võimalik näha ka eestlust nii-öelda teiselt poolt. Mu uuel plaadil on lugu Artur Adsoni sõnadele "Oh sõbra/Orukalda vals".

Mitu võrukeelset luuletajat sattusid omal ajal paguluses just nimelt Stockholmi. Artur Adson elas päris kaua ja igatses väga Võrumaale. Aastaid tagasi lugesin ta luuletusi, kohe tekkis viis ja mõtlesin, et lasen Mari Kalkunil seda laulda. Mari on mu väga hea sõber, meie talukohad asuvad Võrumaal suhteliselt lähedastiku. Aga Mari ütles mulle väga konkreetselt: "Egäüts laulap oma lauluq esi."

Uuel plaadil on ka paadipõgenikest inspireeritud kaks lugu "Purjetades vabadusse".

Jah, ma lugesin seda raamatut ja see avaldas mulle muljet. Peaks nende põgenike järeltulijad üles otsima, et mis neist on saanud. Mida nad küll üle elasid!

Ma ei kujutaks ette, kui keegi ütleks mulle ükspäev, et peangi nüüd Rootsi jääma. Kui autoga laevale sõidan, olen mitu korda mõelnud: aga kui ühel päeval enam ei saa? Nemad seisid kaljuse Rootsi kalda peal ja vaatasid üle suure mere, aga nad ei saanud teisele poole. See oli tohutu traagika.

Adson kirjutas veel võrukeelset luulet, mida Rootsis keegi lugeda ei osanud, ja polnud teada, kas see kunagi üldse eesti lugejateni jõuab. Kui tugev peab inimene olema, et selles olukorras elada ja veel luua! Ma tunnen uhkust meie rahva üle. Oleme jätkusuutlikud ja tugevad, mina üldse ei karda, et meie keel kuhugi ära kaob.

Mis ees ootab?

Oktoobris osalen mitme teise eestlasega Tampere maailmamuusikamessil Womex, novembris sõidan nädalasele plaadiesitlusterile Taani, kontserdid toimuvad ka Eestis. Kevadel olen viis nädalat festivali Akkordionale raames Saksamaa tuuril. Vabakutselise muusiku elu nõuab head planeerimisoskust ja ka kompromisside tegemist.

DELFI 20

TRAAGILINE GOSPEL EESTI ELUST

ANONÜÜMNE IGATSUS

AINULT ÜKS KORD
26. NOVEMBRIL KELL 20

ALEXELA Kontserdimaja

Heliloojad Erki Pärnoja ja Marti Tärn
Esitavad Anu Lamp ja Sergio Vares, Noorte Segakoor
Vox Populi (dirigent Janne Fridolin) ning Andreas Lend

Lavale seadnud Eva Koldits, heli Marko Erlach,
valgus Meelis Lusmägi, tekst Eero Epner.

Piletid müügil Piletilevis

graanul invest

TRINITY
ADVOKAADIBÜROO